

ПЕТРОВА І.А., студ., НТУ «ХПІ»

КОЛЄСНІЧЕНКО А.С., канд. екон. наук, ст. викл., каф. ЕАтаО,
НТУ «ХПІ»

ВЛАСТИВОСТІ ПРИБУТКУ ЯК ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ У ЗВІТНОСТІ

Світова наука в галузі вивчення податкового права, ключових підходів і механізмів побудови моделей оподаткування налічує багатий досвід щодо історії виникнення та існування податкових систем різних суспільств та представляє нам факти стосовно видів, форм податків, особливостей їх сплати тощо.

Податкова дисципліна містить сьогодні не лише перелік та групи податків, які сплачувалися в тій чи іншій державі протягом відповідного часу, - вона дозволяє виокремити та узагальнити відповідні принципи та правила оподаткування, критерії та положення, що комплексно виступають підґрунтям для аналізу, обліку та відображення у звітності конкретного податку та питань, пов'язаних з його справлянням до бюджету або оптимізацією розрахунку. У цьому контексті прибуток, з одного боку, виступає одним з ключових показників діяльності суб'єкта господарювання, та, з іншого боку, є індикатором ефективного податкового регулювання з урахуванням балансу інтересів держави, платників податків [4, с. 130] та інших користувачів фінансової звітності.

Вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних засад формування та використання прибутку, зокрема, в галузі вивчення проблем оподаткування, зробили такі науковці, як: О.Р. Кривицька, Б.В. Сидяга, Ю.В. Оніщик [2], А.В. Роздайбіда, І.П. Склярук [3], Р.М.Скриньковський [4], С.О. Шамранська [5] та ін. При цьому, досі залишається ряд нерозкритих в повній мірі аспектів щодо обліку та оподаткування прибутку, які являють інтерес і для поточного періоду планування діяльності суб'єктів господарювання, що прямо та/або опосередковано впливає на поповнення бюджету, економічну безпеку й добробут населення.

Сучасна податкова система побудована таким чином, що податок на прибуток підприємств нерозривно пов'язаний з даними бухгалтерського обліку.

Згідно з п. 134.1 р. III ПКУ, об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування,

визначеного у фінансовій звітності згідно з П(С)БО або МСФЗ, на різниці, що виникають відповідно до положень ПКУ. При цьому, базою оподаткування є грошове вираження об'єкту оподаткування, визначене відповідно до ст. 134 ПКУ (п. 135.1 ПКУ) [1].

У формульному вигляді правило розрахунку об'єкта оподаткування в грошовому вираженні можна представити таким чином (1):

$$OO = \Phi P_{\text{доо}} + /- \text{ПР}, \quad (1)$$

де: OO - об'єкт оподаткування;

$\Phi P_{\text{доо}}$ - фінансовий результат до оподаткування;

ПР - податкові різниці.

Фінансовий результат до оподаткування, прибуток чи збиток, відповідно, відображається в рядку 2290 або 2295 Звіту про фінансові результати (форма №2). Для суб'єкта малого підприємництва – у Звіті (форма №2-м).

Фінансовий результат суб'єкта господарювання у формі прибутку виступає головною метою його операційної діяльності. Крім цього, він є одним з ключових показників, який визначає ефективність всієї управлінської системи у стратегічній перспективі. Величина прибутку виступає базисом, який не тільки забезпечує життєздатність підприємства, а й дозволяє визначити рівень результативності господарської діяльності, можливості кількісного зростання основних економічних показників та характеризує потенціал стійкого розвитку підприємства з огляду на кон'юнктурні зміни ринку.

Тобто, з одного боку, переведення фокусу оподаткування прибутку підприємств з понять валових доходів і валових витрат на визначення фінансового результату до оподаткування надало старт поступовій переорієнтації податкового обліку на фінансовий. Однак, з іншого боку, податковий відбиток у вигляді податкових різниць потребує подальшого вивчення особливостей певних складових і властивостей, що впливають на формування прибутку, з метою висвітлення деталей його оподаткування й побудови адаптованих механізмів щодо варіювання його розміром на шляху забезпечення ефективної системи управління на макро- та мікрорівні.

Список літератури:

1. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. зі змінами і доповненнями в редакції від 25.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>;
2. Оніщук Ю.В. Актуальні питання відповідальності за порушення податкового законодавства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Випуск 1. Том

2. С. 66–69;

3. Склярук І.П. Облік і аналіз формування та використання прибутку підприємств (на прикладі пивоварної промисловості) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». Київ, 2013. 20 с.;

4. Скриньковський Р., Крамар Р. Діагностика формування і використання прибутку підприємства та відповідальність керівника за порушення податкового законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 6. С. 130–134;

5. Шарманська С.О. Прибуток та особливості його формування і використання в транзитній економіці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.01 «Економічна теорія та історія економічної думки». Київ, 2010. 22 с.

КОРОЛЮК О.О., студ., Київський національний торговельно-економічний університет

НЕДЕРЯ Л.В., канд. екон. наук, доц., каф. банк. справи, Київський національний торговельно-економічний університет

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В УКРАЇНСЬКИХ БАНКАХ

Внутрішній аудит в Україні є порівняно новим видом діяльності, що розвивається. Цей процес супроводжується виникненням питань, які обумовлені впливом цілого ряду факторів та обставин, а саме: недосконалість законодавства України, що регулює внутрішній аудит, незначний практичний досвід, відсутність методик з проведення та документування процесів аудиту.

В кожному банку має бути відділ внутрішнього аудиту, на який він може покластися стосовно об'єму та характеру своєї діяльності. Основна мета такого відділу полягає в перевірці якості та ефективності заходів контролю в банку, управління ризиками та їх захист, а також захист активів.

Внутрішній аудит банку має ряд переваг, так як цей ресурс дешевший, ніж зовнішній, за допомогою нього швидко та ефективно проявляються недоліки та помилки в обліку, а також внутрішні аудитори краще знайомі з діяльністю та проблемами свого банку.

Важливою умовою для застосування внутрішнього аудиту в Україні, як інструменту ефективної діяльності банків, є визначення його проблем розвитку. Основними проблемними аспектами в галузі внутрішнього аудиту є [1]: недостатня кількість методичних, організаційних та методологічних розробок або повна їх відсутність; недостатнє нормативно-правове забезпечення та неефективність діючої законодавчої бази; недостатня кількість кваліфікованих фахівців із внутрішнього аудиту та брак досвіду аудиторської діяльності;